

Tallinna-Tartu maantee kui sümbol

Kahe keskuse ühendus on mõtteline telg, mis Eestit püsti hoiab

Ule paari nädala on möödunud, kui teatati, et Tallinna-Tartu maantee ehitus jääb sisuliselt katki. Üllatav, kui vähe see uudis siiski vastukaja leidis. Justkui järjekordne märk käelöömisest, et ah, meil ei saagi ju midagi õnnestuda. Muidugi, suur hulk aktiivses eas inimesi mureseb rohkem välismaistele marjamaadele viivate ühendusliinide kui mingi kohaliku teekese pärast. Ja praegu on puhkuste aeg. Kuigi just süvine ringisõitmine peaks mõtted maanteedele viima.

Miks on see asi tähtis? Võtsid sulgude ette, et Tallinna-Tartu tee on eluoluline ja närvesööv – see on üldteada. Aga need 187 kilomeetrit on Eestile midagi enamat kui lihtsalt maantee, st asfaldiriba liiklusmärkidega.

Eestis on ajalooliselt kaks keskust ja praegugi on meil õieti ainult kaks euroopalikus mõõtkaavas linna. Tallinna ja Tartu vaheline joon on nagu mõtteline telg, mis Eestit püsti hoiab. Eelkõige sümboliseerib, kuigi ka praktiline külg on väljaspool kahtlust.

Eesti on väike hõredalt asustatud maa. On ilmselt paratamatult, et me ei suuda oma ressursidega jätkata asustust kõikjal üle Eesti, kus see on kunagi olnud. Aga on mingi piir, kust allapoole laskuda enam ei saa. Vähemalt keskused peavad olema isekeskis hästi integreeritud. See on Eestile ainus võimalus üldse midagi olla, minimaalselt kaalukust saavutada. Kui Tallinna ja Tartu hakkavad irdu vajuma, tähendaks see moraalselt kapitulatsiooni ja jätkusuutmatust, Eesti murduks pooleks.

Suurejoonelisest Tallinna-Tartu maanteest oleks võinud saada meie au ja uhkus, Eesti Vabariigi üks monumente, sajandi projekt. Selleks olid kõik eeldused niihästi asukoha kui tähenduslike tagamaade mõttes. Rail Baltic või Via Baltica on toredad ka, aga Tallinna ja Tartu teel

Hämmastav, et Tallinna-Tartu maantee ehituse sisuliselt katki jätame, kirjutab kolumnist **Mihkel Mutt**. Sellest võinuks saada meie au ja uhkus, Eesti Vabariigi üks monumente.

on teine varjund, see on midagi endale, sisemiseks tarbeks, see oleks märk sellest, et me ei ela ainult välismaa poole ja teiste jaoks, vaid oleme ise ka midagi, et meil on oma elu ja oma majapidamine. See oleks võinud olla tähtis sellest, et me siiski suudame oma asju ajada.

Et see ehitus nihkub ebamääraselt järgmistele põlvkondadele, tundub mõistusevastane. Uue tähenduse omandab tekkivas kontekstis rööga-tu Mäo ristmik. Kahtlasena mõjus see algusest peale, aga nüüd süvendab see muljet koordineerimatuses, üldisema plaani puudumisest, hetkele elamisest. See ristmik on nagu miljonipeldik eterniitkatustega lobudike ees, nagu nikeldatud käeraud vileda nõukaegse ülikonna varrukate küljes. Peagi hakkab see remondiraha nõudma. Mäo ristmiku kõrval on Tallinna vabadussammas täitsa süütu asi, sest esteetiliselt plaanis harjub inimene kõigega.

Et Tallinna-Tartu maantee oleks meie oludes nii hea kui võimalik, tundub endastmõistetav. Aga et see on isegi kehvem kui umbes sama tähtsusastme teed Pärnu ja Narva suunal, et isegi näiteks Türi tagant Balti keti kivi kohalt Viljandi maanteeni viiv tee on ilusam, siis muutud paranoiliseks ja hakkad oletama igasuguseid põhjusi. Pole ju nt saladus, et Tartu ja Tallinna (n-õ peaga ja pealinna) vahel on alati pingeid olnud. Tahab keegi Tartut kägistada? Kardab keegi, et kui tee paraneb, siis viiakse veel mõni ministeerium või riigiasutus Tartusse üle? Kas on äkki mängus raudteemaffia karvane käsi?

Tartlaste «traadita telegrahv» teab pajatada, et ühe meie juhterakonna paaril väga kõrgel tegelasel on Raadil tulevase Eesti

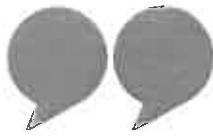
Rahva Muuseumi lähistel kinnisvara ja järelikult majandushuvist. Kuigi see fakt peaks just vastupidi... Muide, see ERM... Kuidas loota, et Tallinna lennujaamast või ükskõik kust hakkavad bussitööd hiinlasi Raadile vürama, kui see võtab kaks ja pool tundi? Sest hiinlaste jaoks ei ole 187 kilomeetrit tõesti mingi vahemaa, kui oleks normaalne ühendus.

Autostumine, era- ja ühistranspordi vahetõel ei puutu asjasse. Halb tee on nuhtlus ka bussiga sõitjale. Istud, ja mõtled stoiliselt, et mõned asjad ei muutu. Naisterahva rasedus kestab vabas Eestis üheksa kuud nagu nõukaajal ja bussiteekond Tartust Tallinna kaks ja pool tundi nagu üliõpilasena Ikarusega sõites.

Kõik need jutud maantee vähesest tasuvusest ei kannata kriitikat. Kas mõnele ei ole ikka veel kohale jõudnud, et väikeriigi puhul ei saa niimoodi vaadata? Puhtfinantsilises mõttes on ühemiljonilise põhirahvaga riiki pidada priiskamine. See kehtib niihästi emakeelse kõrghariduse kui kõige muu, sealhulgas peamise maantee kohta.

Kui seal on liiklus euronormatiividega võrreldes hõre (ehkki sinna teele ei mahugi rohkem ja paljud mu tutavad sõidavad ühest linnast teise ringiga), siis järeldeb loogiliselt, et Eestis on üldse inimesi liiga hõredalt. Mis tore uudis! (Paneme poe kinni, pooleteise põlvkonna jooksul saavad lapsed ingliskeelseteks jne.) Kui ühe liikmesriigi kahe tähtsaima keskuse vahel normaalse tee ehitamise toetamine ei kuulu Euroopa Liidu menüüsse, siis tuleb meil sellest teha omad järeldused ka liidu enda suhtes.

On ikka nukker, kui Tallinna ja Tartu maantee jääbki taasiseseisvunud Eestis naerukohaks, saamatuse sümboliks, luhtunud unistuste versta-postiks. Erakond, kes sellele vastu astub ja võtab maantee valmistamise oma programmi, on tulevastel riigikoogu valimistel võidumees.

Naisterahva rasedus kestab vabas Eestis üheksa kuud nagu nõukaajal ja bussiteekond Tartust Tallinna kaks ja pool tundi nagu üliõpilasena Ikarusega sõites.

Nutiajastul peavad kõik olema nutikad!

Jälle tödesin, et ümbrus muutub väga kilrestli. Tüdinend fotoaparaatide akude laadimisest, mõtlesin ka nutitelefoni hankida, et siis üks laadimine, pole eraldi fotode jaoks vaja seda teha. Eilisa esinduses oli kogunenud järjekord, et tahtnud enda peale lasta liialt teenindaja aega kulutada. Mõtlesin, et küll kodu uurin.

Suur oli mu üllatus, kui kodus karbist ei leidnudki kasutusjuhendit. Mulle oli pähe klivistunud teadmised nitsuguse seaduse kohta, et igal uuel os-

Paar nupukest palusin siis teenindajal ette näidata ja kuna telefonis endas tõepoolest on küllalt selget keelt kõnelevad ikoonid ja ka tekstid eesti keeles, siis tuleb ise pusida või paluda üheksa-aastaselt lapselapsel kätte näidata.

Sellel põlvkonnal sa ju digitehnika varem selgeks kul lisikaga söömline! Aga üllatus oli mulle ikka, et nii kilrestli *tempora mutantur, nos et mutantur in illis*, ajad muutuvad ja meele muutume ühes nendega. Peame muutuma!

EHA NÕMM

Mitte midagi ei

plirides, mis tarvilisel korral määratakse kindlaks referendumi kaudu, peab olema otsekohe kuulutatud demokraatlikuks vabarligiks...»

Mis puutub loomulikesse pliridesse, siis ajalooliselt kaardid näitavad, et Narva jõe tagune ala kuulus ajalooliselt vaieldamatult Novgorodile.

Narva kindlus ja selle ümbrus koos Jaanilinnaga kuulusid algul ordule ja hiljem Rootsile. 1721. aasta rahulepingu alusel tulenenud administratiivsete ümberkorraldustega eraldati Narva linn Eestimaa kubermangust. Setumaa oli alati ja jäi Pihkva kubermangu plirisse.

KIRJUTAGE POSTIMEHELE AADRESSIL:
KRI 23A, TALLINN 10145. FAKS 666 2201
GILDI 1, TARTU 50095. FAKS 739 0345
E-POST: KIRI@POSTIMEES.EE